

Bosanka.

Po utrudilnem potu sem drugi dan — bilo je proti koncu malega srpana — spal nekam dolgo. Ne bilo bi mi sicer nič škodilo; toda prejel sem bil zvečer listič od nekdanjega součenca B., ki je sedaj profesor v Dubrovniku, da me pričakuje v določenem hôtelu. Ko sem prišel tjekaj, odšel mi je bil že v Kiseljak. Sicer pa je bil ta dan zopet prav razvedrilen. V prijetni družbi sem se ob 9. uri odpeljal z vlakom v Ilidže, kamor vozi vsak dan po večkrat posebni vlak, poln sarajevskih izletnikov.

Ilidže (turška beseda za kopel) je staro, baje že Rimljanom znano žvepleno kopališče. Turki so je oskrbovali slabo, sedanja vlada pa je je res povzdignila. Pelješ se tjekaj po rodovitnem Sarajevskem polju, po katerem se zrela pšenica ziblje v polnem klasju. V pol ure si pod bujno obraseno goro „Igman“; kolodvor, na katerem izstopiš, je kaj lepo poslopje. Brž zraven njega je gorko žvepleno kopališče, poleg tega pa mrzlo v potoku Željeznici. Ime je dobil potok od železa, ker ima v sebi mnogo te rude. Krasne zgradbe je napravila tu deželna vlada. Kopališče veže v polkrogu dolgo hodišče s prostornim paviljonom; v središču je hôtél preskrbljen z vsemi novejšimi ugodnostmi in dvema paviljo-

noma za godbo in igre. Zgrajeno je vse v švicarskem slogu. Prostor v polkrogu lepšajo cvetlični nasadi; od teh naprej se razprostira park. Zanj so porabili deloma stara drevesa, večinoma pa je na novo zasajen. V nekaterih letih bo tu prekrasno bivališče; da, že sedaj se ne more veliko mest ponášati s tako mičnim letoviščem, kakor je Ilidže pri Sarajevu.

Ogledali smo si nasade, videli, kakó se lené v senci blizu kavarne Turki in Turkinje, katere nam obračajo hrbet, ko se bližamo; gledali smo, kako parni stroj vleče vodo iz globine, kjer se koplje vodnjak za pitno vodo; slednjič pa smo se vseli h kosilu: postreglo se nam je prav dobro za primeroma majhno ceno.

Po obedu hajdi po novo zasajenem, kakor ravnilo premem drevoredu, tri četrt ure daleč k „vrelom Bosne“. Pa kaj so „vrela Bosne“? Po domače bi rekli „izviri reke Bosne“. Vroče je, pa nič ne dé. Gremo po zgodovinskih tleh, pogovarjamo se prijetno, in tako zábimo, kako dolga je pot. Že stojimo pri lepem, v arabskem slogu napravljenem kiosku, ki je ravno koncem gladke ceste, prav v vznožju Igmana-gore. Iz kioska je prav vabljev pogled čez Sarajevsko polje tje do glavnega bosanskega mesta in gorá, ki je obdajajo. Hitimo dalje mimo gostilne, v katero nas brezuspešno vabi prijazni gostilničar: tu so vrela Bosne. Izpod Igmana ti vre bistra, mrzla voda iz neštevilnih votlin; précej goni mline in pile (žage) ter napravlja široko reko, ko se po nekaterih korakih, zvijajoč se med grmi in drevjem, združijo različni curki v celoto. Mičen pogled, izvrsten dom za vkusne postvri!

Pa res, glej, tam na levi ob največjem toku ti meče dekla, kakor je videti, sredi iztoka ribe na suho. Stopimo bliže! Istinito: v reki ima leseno luknjičasto posodo in v njej vedno živih postvr. Gospoda, sedeča pod košatim drevjem v lopi nad vodo, zahteva ribjega mesa, ribica mora dati življenje. Iz mrzlega toka pridejo v gorko ponev, in prej nego v pol ure jo že reže bradati Srb v veseli družbi, ki prepeva „Kje dom je moj?“ Nedolžna žival mora poginiti, da si človek sladi življenje.

Tudi mi si moramo nekaj privoščiti; najbolja je bistra studenčnica, ki se meri z najboljšimi gorenjskimi vodami.

Ali samo s tem bi gostilničar ne bil zadovoljen; torej še par steklenic svežega sarajevskega piva za žejno grlo, potem pa naprej proti vasi Blažuj, ki je od nas še kakih 20 minut ob cesti proti severu. Pa čemu tjekaj? Vabi nas lepo novo šolsko poslopje, ki ima napis: „Srbsko-pravoslavna narodna osnovna škola.“ To priča, da bivajo tu razkolni Srbi. Vas nima dandanes nič posebnega, nekaj pa je bilo drugače. Pred več